

Šentrupert

Glasilo Občine Šentrupert

Leto: XXV./I
pomlad 2023

Glasilo izhaja štirikrat letno
Za občane Občine Šentrupert brezplačno

Investicije na področju cest v občini	6
Živahen šolski utrip	18
Vsak pohod se začne s prvim korakom.	25

Županov uvodnik

Danes in jutri

Spoštovani občani, drage občanke!

V naš prostor prihaja pomlad. Zima je bila kar dolga, a smo skoraj pozabili na nizke temperature in sneg. Maškarice so na pustni dan opravile pomembno nalogo, pregnale zimo in pojavili so se zvončki, prvi znanilci pomladi. Pomlad je tukaj.

Z občinskim svetom in občinsko upravo smo izvedli in začrtali prve skupne korake v nov mandat. Minili so trije meseci, za nami pa je poleg ostalih aktivnosti tudi priprava predloga občinskega proračuna, za katerega bo opravljena javna razprava. Vabim vas, da ga preberete in predlagate vaše pripombe.

Predlog občinskega proračuna za leto 2023 je pripravljen z vso odgovornostjo načrtovanja prihodkov in odhodkov. Ker moramo letos odplačati še veliko dolgov (medgeneracijski center – Polfin, prenesene terjatve ob prodaji javnega podjetja Energetika, objekt vrtca, neplačane obveznosti do knjižnice, galerijske dejavnosti ipd.) in prenesenih obveznosti iz leta 2022 (obveznosti občinskega praznika, zapadli računi za več mesecev na cestnem področju ipd.), bo v tem letu okrnjeno izvajanje investicij. Večina denarja bo namenjena omenjenim obveznostim in tekočim zadevam ter izvajanju osnovnih nalog občine, kjer pa je pa prišlo zaradi vladnih ukrepov in inflacije tudi do zvišanja stroškov (vzdrževanje občinskih cest, šola, vrtec, zdravstvo, knjižnica, materialni stroški in plače ter ostalo), zato vas prosim za potrpežljivost in razumevanje, saj verjamem, da nam bo v prihodnje lažje. Ne glede na omejene finančne zmožnosti občinskih financ, pa bomo gradili trdne temelje delovanja občine in pripravljali projekte, ki so pomembni za občino (vodooskrba, kanalizacija, ceste, športne površine ipd.).

V tej številki glasila je objavljen poziv za predlaganje kandidatov in kandidatke za naziv častnega občana ter prejemnikov občinskih priznanj. Vabim vas, da podate svoje predloge. Priznanja bodo podeljena na proslavi ob občinskem prazniku, 2. junija 2023.

Za nami je eno leto vojne v Ukrajini. Mučijo nas podobne misli. Poleg skrbi za domače tudi strah, kako obsežne bodo posledice konflikta, zato naj zaključim optimistično: za nami je dan žena, mednarodni praznik žensk, pred nami materinski dan, ki pomeni priložnost za zahvalo vsem mamam, ki se trudite ustvarjati toplino doma in skrbite, da vse teče, kot mora. Sodelujmo in cenimo drug drugega, tako nam bo lažje danes in jutri.

Ob bližajočih velikonočnih praznikih vam želimo vse dobro in prijetno praznovanje.

Tomaž Ramovš,
župan

Dosegljivost župana – uradne ure

Župan je dosegljiv na:

telefon 07 34 34 605

GSM 041 772 538

e-pošta: tomaz.ramovs@sentrupert.si

Od prevzema mandata je župan ob sredah na voljo za sestanke in srečanja z občani po predhodni uskladitvi termina z občinsko upravo. Vsak občan, ki je želel govoriti z županom, je lahko storil, kar je razvidno tudi iz koledarja.

Če imate težave priti do župana, prosimo, da pisno pojasnite/sporočite občinski upravi, kdaj in kako je do njih prišlo. Ugotovili bomo razloge in odpravili morebitne težave.

Beseda urednice

Dragi bralci,

v rokah imate pomladno številko glasila, ki živahno utripa. Kot nam sonce nariše nasmeh na obraz, tako tudi nasmejanji otroci in pisane pomladne barve poskrbijo, da je dan lepši, prijaznejši, bolj optimističen.

Pričakovanja so velika, a je treba nanje pogledati kdaj tudi drugače, ne le skozi rozasta očala.

Začenjamo nov cikel in vabimo k soustvarjanju glasila, ki vedno znova odslikava čas. Vsi objavljeni prispevki in fotografije so trajen zapis duha sedanjosti. Utrip iz šole, zgodbe iz župnije, dogajanja v društvih in dejavnosti, ki jih organizirajo

različne organizacije, ki se vsaka po svoje trudijo za zanimivo in kakovostno preživljanje prostega časa in soočanje z vsakdanjimi izzivi, so vedno dobrodošli. Zato: sodelujte, soustvarjajte naše glasilo.

V duhu marca, ki se poslavlja, in praznika, ki prihaja, vam – dragi bralci in bralke – želim predvsem to, da si vzamete čas zase in za vaše najbližje. Bodite lepo.

Petra Krnc Laznik, urednica
glasilo@sentrupert.si

O delu občinskega sveta

Z zadnjimi lokalnimi volitvami je Občina Šentrupert dobila novega župana in občinski svet, po prvih sejah pa so znana tudi delovna telesa občinskega sveta.

Med nastajanjem tega prispevka je občinski svet še v nepopolni sestavi, a ko boste glasilo prejeli v poštni nabiralnik, bo znan tudi trenutno še manjkajoči, deveti član Občinskega sveta Občine Šentrupert. Nov član bo tudi nekoliko premešal sestavo vsaj kakšnega delovnega telesa, o čemer pa boste seveda obveščeni.

Nov občinski svet v še ne popolni sestavi se je sestel trikrat in med drugim potrdil tudi sestavo delovnih teles, da bo delovanje občinskega sveta lažje in učinkovitejše.

V nadaljevanju navajamo člane posameznih delovnih teles, ki jih je potrdil občinski svet.

I. Odbor za okolje in prostor in gospodarske javne službe:

1. Predsednik JERNEJ RUGELJ, svetnik
2. članica VIKA ZORE, svetnica
3. član BOJAN TRATAR, svetnik
4. član MILAN ŠTURM in
5. član ANDREJ PIVEC.

II. Odbor za proračun in finance:

1. predsednica JOŽICA PIŠKUR, svetnica,
2. članica NATAŠA HRIBAR, svetnica,
3. član GREGA SKERBIŠ, svetnik,
4. član MATJAŽ ŠTRUKELJ in
5. član ALEŠ BRCAR.

III. Odbor za družbene dejavnosti:

1. predsednica VIKA ZORE, svetnica,
2. članica NATAŠA HRIBAR, svetnica,
3. član FRANCI ALJAŽ KOSTEVC, svetnik,
4. član ANŽE GERMOVŠEK in
5. članica JERNEJA KOVALJEV.

IV. Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem:

1. predsednik BOJAN TRATAR, svetnik,
2. članica JOŽICA PIŠKUR, svetnica,
3. član DENIS SITAR, svetnik,
4. član TOMAŽ KURENT in
5. član DEJAN SLADIČ.

V. Statutarno pravna komisija:

1. predsednica NATAŠA HRIBAR, svetnica,
2. članica VIKA ZORE, svetnica,
3. član JERNEJ RUGELJ, svetnik,
4. član TOMAŽ BRCAR in
5. član TOMAŽ BARTOLJ.

VI. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v naslednji sestavi:

1. FRANCI ALJAŽ KOSTEVC, član občinskega sveta,
2. MARJAN SLAPŠAK, predstavnik izvajalca vzdrževanja javne prometne infra-strukture na območju Občine Šentrupert,
3. SUZANA KOSTREVC, predstavnica organa varovanja javnega reda in miru na območju Občine Šentrupert,
4. VESNA LOGAR, predstavnica občanov, organiziranih v svetih staršev v javnih zavodih s področja vzgoje in izobraževanja,
5. JOŽE TRATAR, predstavnik javnega zavoda vzgoje in izobraževanja v OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert,
6. KATJA KONČINA, predstavnica javnega zavoda vzgoje in izobraževanja v OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert, ki deluje v vlogi mentorja pri prometno-vzgojnih krožkih,
7. CIRIL GORENC, predstavnik Zveze šoferjev in avtomehanikov Trebnje,
8. NADA PODLESNIK, predstavnica zdravstvene ustanove.

VII. Odbor za priznanja imenuje člane:

1. predsednik GREGA SKERBIŠ, svetnik,
2. članica NATAŠA HRIBAR, svetnica,
3. članica JOŽICA PIŠKUR, svetnica.

VIII. Glavna in odgovorna urednica občinskega glasila Šentrupert:

PETRA KRNC LAZNIK.

IX. Nadzorni odbor Občine Šentrupert:

1. MARKO BRCAR
2. BOŠTJAN NEMEC
3. LIDIJA UHAN

Z zaključkom vseh volilnih opravil, ki se nanašajo na nadomestne volitve, bo moral občinski svet imenovati še občinsko volilno komisijo. Tako z novimi močmi vstopamo v pomlad, ki gotovo prinese dovolj novih, tudi delovnih izzivov.

Naj bo prijetna in topla za vse.

Anne Marie Valentar,
direktorica občinske uprave

NA PODLAGI ODLOKA O PRIZNANJIH OBČINE ŠENTRUPERT (URADNI LIST RS, ŠT. 25/09 IN 26/II)

ODBOR ZA PRIZNANJA

objavlja

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE ŠENTRUPERT V LETU 2023

I. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Občina Šentrupert podeljuje priznanja zaslužnim občanom, drugim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom in skupinam, združenjem in pravnim osebam za dosežke na področju gospodarstva, šolstva, kulture, znanosti, športa, ekologije, zaščite in reševanja in na drugih področjih človekove ustvarjalnosti, ki prispevajo k boljšemu, kvalitetnejšemu in popolnejšemu življenju občanov in imajo pomen za razvoj in ugled Občine Šentrupert.

Priznanja, ki se lahko podelijo v letu 2023, so:

- Naziv Častni občan in
- Priznanje Občine Šentrupert.

V letu 2023 se lahko podeli en (1) naziv Častnega občana in največ dve (2) priznanji Občine Šentrupert.

O podelitvi naziva Častni občan in priznanj Občine Šentrupert bo odločil Občinski svet Občine Šentrupert na predlog Odbora za priznanja.

Priznanja bo podelil župan na slavnostni seji Občinskega sveta Občine Šentrupert ob občinskem prazniku.

2. KRITERIJI ZA PODELITEV PRIZNANJ

Naziv Častni občan

Naziv Častni občan se lahko podeli posameznikom, ki so s svojim delovanjem vidno prispevali k ugledu, prepoznavnosti in razvoju Šentrupta oz. občine doma ali v tujini, ali imajo pomembne dosežke na področju znanosti, umetnosti in kulture ter za druge izjemne dosežke.

Priznanje Občine Šentrupert

Priznanje Občine Šentrupert je najvišje občinsko priznanje, ki se lahko podeli posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom ter drugim organizacijam in skupnostim za izjemne uspehe na posameznih področjih družbenih dejavnosti in gospodarstva, ki prispevajo k nadaljnjemu razvoju in ugledu občine.

3. PREDLAGATELJI

Predlagatelji za podelitev naziva Častni občan in priznanja Občine Šentrupert so lahko fizične in pravne osebe, to so društva, organizacije, ustanove in drugi.

4. PREDLOG ZA PRIZNANJE

V predlogu za podelitev naziva Častni občan ali priznanja Občine Šentrupert mora biti navedeno:

- podatki o predlagatelju (ime oz. naziv, naslov, kontaktni podatki),
- vrsta priznanja, za katero se poda predlog (naziv Častni občan ali priznanje Občine Šentrupert),
- podatki o kandidatu za priznanje: ime in priimek (za fizične osebe) ali naziv prejemnika, naslov bivališča oz. sedeža,
- pisno soglasje kandidata h kandidaturi za prejemnika priznanja,
- utemeljitev predloga za podelitev priznanja in
- datum predloga.

5. ROK ZA PREDLOŽITEV PREDLOGOV IN NAČIN ODDAJE

Predlogi morajo biti oddani na naslov: Občina Šentrupert, Šentrupert 5, 8232 Šentrupert, osebno ali po pošti.

Predlogi se oddajo v zaprti kuverti z navedenim polnim imenom ali nazivom predlagatelja na zadnji strani kuverte in z oznako »Javni razpis – priznanja občine« na prvi strani kuverte.

Skrajni rok za oddajo predlogov za priznanja Občine Šentrupert v letu 2023 je do vključno 15. aprila 2023.

6. INFORMACIJE O JAVNEM RAZPISU

Javni razpis bo objavljen v Dolenjskem listu, glasilu Občine Šentrupert, na spletni strani Občine Šentrupert www.sentrupert.si in na oglasni deski Občine Šentrupert.

Dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom lahko zainteresirani prejmejo na Občini Šentrupert, kontaktna oseba Anne Marie Valentar, tel. 07 34 34 602 ali na e-naslov obcina@sentrupert.si.

Odbor za priznanja
Grega Skerbiš, predsednik l.r.

INVESTICIJE NA PODROČJU CEST V OBČINI

Redno vzdrževanje občinskih cest

Za redno vzdrževanje občinskih cest v občini Šentrupert skrbi koncesionar GM Marjan Slapšak s.p., ki v okviru koncesijske pogodbe izvaja tako letno vzdrževanje kategoriziranih občinskih cest kot tudi zimsko službo.

Višje ležeči deli občine so bili v tej zimi obilno obdarjeni s snežno odejo, zato je bilo pri izvajanju zimske službe več aktivnosti usmerjenih v pluzenje, posipanje in zagotavljanje prevoznosti občinskih cest, če so dopuščale vremenske razmere, pa so bile narejene tudi nujne sanacije bankin, krpanje udarnih jam, čiščenje naprav za odvodnjavanje, odstranjevanje ovir in vej ter druga nujna dela, ki spadajo na področje rednega vzdrževanja. Dela se izvajajo skladno z izvedbenim programom zimske službe na kategoriziranih občinskih cestah v občini, v nadaljevanju leta 2023 pa na podlagi letnega izvedbenega programa rednega vzdrževanja kategoriziranih občinskih cest, ki je trenutno še v postopku obravnave občinskega sveta, in v okviru razpoložljivih finančnih zmožnosti občinskega proračuna. V letu 2023 so že znane finančne obveznosti za redno vzdrževanje za izvedene storitve od oktobra 2022 naprej v višini 34.039,88 EUR z DDV ter za zimsko službo od novembra 2022 do januarja 2023 v višini cca 60.861,13 EUR z DDV in za nadzor v višini 1.604,29 EUR z DDV.

Redno vzdrževanje občinskih cest, foto: GM Marjan Slapšak s.p., 2022

Investicijsko vzdrževanje občinskih cest v letu 2022

Na področju investicijskega vzdrževanja občinskih cest je bila v letu 2022 zaključena rekonstrukcija približno 1.400 m dolgega odseka LC 425313 Draga–Ravne–Dole na Homu. Investicija je zajemala odstranitev dotrajane voziščne konstrukcije z ureditvijo nove tamponske podlage v tistih delih, kjer je bilo stanje najbolj kritično, v preostalem delu pa nasip in utrditev tamponske podlage na obstoječo voziščno konstrukcijo, fini planum, izgradnjo vzdolžne drenaže, zamenjavo dotrajanih prepustov in jaškov ter druge ureditve za zagotovitev ustreznega odvodnjavanja, čiščenje obstoječih jaškov, ureditev brežin, asfaltiranje z ureditvijo mulde in bankin ter humuziranje brežin. Izvajalec je bilo podjetje KOP Brežice, gradbeno podjetje, d. d. s podizvajalci, vrednost

izvedenih del 258.237,21 EUR brez DDV oziroma 315.049,39 EUR z DDV + stroški nadzora v višini 3.873,56 EUR + DDV.

drugih rekonstrukcij krajših odsekov občinskih cest, in sicer:

V novembru 2022 je bila z izbranim izvajalcem podpisana pogodba za iz-

Rekonstrukcija 3, foto: Arhiv Občine Šentrupert, 2022

Poleg rekonstrukcije ceste na Homu je bilo v letu 2022 začeti še nekaj

vedbo globinske sanacije 85 m odseka JP 927621 Trstenik–Straža–Brinje

v Brinju od priključka na državno cesto Slovenska vas–Šentrupert proti Veseli Gori. Sanacija je obsegala odstranitev dotrajane asfaltne prevleke z obstoječo neprimerno nevezano nosilno plastjo do globine 50 cm, ureditev novih temeljnih tal z nosilno plastjo, finim planumom, in novo asfaltno prevleko. Na celotnem odseku so bile urejene tudi bankine in mulda. Vrednost izvedenih zemeljskih del, vključno z asfaltiranjem, je 14.015,00 EUR brez DDV oz. 17.098,30 EUR z DDV + stroški nadzora v višini 210,23 EUR + DDV.

Sanacija Trstenik - Straža - Brinje, foto Urbing d.o.o.

V začetku novembra 2022 je bila z izbranim izvajalcem podpisana pogodba za izvedbo rekonstrukcije približno 230 m občinske javne poti JP 927788 Ravne na Ravnah zaradi izboljšanja kakovosti bivanja na tem območju, izboljšanja karakteristik ceste za zagotovitev lažjega vzdrževanja in preprečitve škode na okoliških dvoriščih in zemljiščih. V okviru rekonstrukcije je bila do konca leta 2022 odstranjena obstoječa nevezana neprimerna podlaga, cestišče je bilo razširjeno, poskrbeli smo za s strani upravljavca elektroomrežja zahtevane ureditve okoli transformatorja in elektrokablovodov ter novo nosilno tamponsko podlago. Za predvidene ureditve odvodnjavanja z izgradnjo jaškov in prepustov, fini planum in asfaltiranje je bilo že prepozno, saj asfaltiranje zaradi zimskih razmer in zaprtja asfaltnih baz ni bilo več mogoče. Vrednost do sedaj izvedenih zemeljskih del, ki zapadejo v plačilo v leto 2023, je 31.950,15 EUR brez DDV oz. 38.979,18 eur z DDV + stroški nadzora v višini 479,25 EUR + DDV. Dokončanje rekonstrukcije odseka je odvisno od razpoložljivih finančnih sredstev v letošnjem proračunu.

Rekonstrukcija – Ravne, foto: Arhiv Občine Šentrupert, 2022

Oktobra 2022 je bila z izbranim izvajalcem podpisana pogodba za izvedbo rekonstrukcije dela občinske ceste JP 927731 Bistrica 37 v Kremenu v dolžini približno 146 m in dela gozdne vlake v dolžini približno 50 m. Zaradi neurejenosti odvodnjavanja in naklona so imeli v preteklosti lastniki zemljišč ob močnejših neurjih škodo, zato je Občina pristopila k odstranitvi obstoječe makadamske voziščne konstrukcije, ureditvi odvodnjavanja z izgradnjo novih jaškov in prepustov, izvedbi nove nosilne tamponske podlage. Vrednost izvedenih zemeljskih del, ki zapadejo v plačilo v leto 2023, je 13.221,40 brez DDV oz. 16.130,11 eur z DDV + stroški nadzora v višini 198,32 EUR + DDV.

Rekonstrukcija – Kremen, foto: Arhiv Občine Šentrupert, 2022

Začela se je gradnja obvoznice mimo Mirne, vložena je vloga za gradbeno dovoljenje za 2. in del 3. etape

Novembra 2022 so se začela gradbena dela v okviru I. etape gradnje obvoznice mimo Mirne (prestavitve regionalne ceste R1-215/1162 Trebnje–Mokronog) na Mirni, ki zajema ureditev prvega krožišča s trebanjske smeri s pripadajočimi ureditvami in izgradnjo mostu čez Zabrsčico. Nosilec 7,35 milijona vredne pogodbe je DRSI, nosilni partner s strani izvajalcev del je podjetje CGP Novo mesto, Občini Mirna in Občina Šentrupert pa sta sofinancerki projekta. Pri opredelitvi vrednosti sofinanciranja se upoštevajo stroški, ki sta jih Občini že imeli v fazi izdelave projektne dokumentacije in priprave prostorskih načrtov, zato Občina Šentrupert trenutno nima finančnih obveznosti po Pogodbi št. 2431-22-000712/2, 29. 9. 2022.

Nosilec projekta DRSI je januarja 2023 vložil vlogo za izdajo gradbenega dovoljenja za 2. in del 3. etape Obvoznice Mirna, del 3. etape je na zemljiščih na območju Občine Šentrupert, kot je razvidno iz grafike na naslednji strani tega glasila (stran 8).

Ureditev krožišč v Slovenski vasi in v Prelesju

Nosilec obeh projektov ureditve krožišč na državni cesti R1-215/1162 Trebnje–Mokronog, DRSI, za krožišče v Slovenski vasi še usklajuje v projektni dokumentaciji predvidene rešitve glede ureditve parkirnih in dostopa do enega od poslovnih subjektov, ki deluje na območju predvidenega novega krožišča. Za krožišče v Prelesju pa je projektna dokumentacija že zaključena in recenzirana, potekajo priprave na odkup zemljišč.

Alja Rabzelj,
višja svetovalka za investicije

Stanje pravnih postopkov - knjižnica in galerijska dejavnost

Z občinami soustanoviteljicami in predstavniki javnih zavodov smo februarja letos uskladjali in sklenili dve sodni poravnavi v dveh ločenih zadevah zaradi neplačevanja stroškov Knjižnice Pavla Golie Trebnje in galerijske dejavnosti Galerije likovnih samorastnikov Trebnje.

Občina Šentrupert v letih 2021 in 2022 javnemu zavodu CIK Trebnje ni plačala svojih obveznosti za izvajanje galerijske dejavnosti v skupni višini 31.127,10 EUR, prav tako ni plačala 9.401,07 EUR materialnih izdatkov za knjižnično dejavnost Knjižnice Pavle Golie Trebnje za leto 2020.

Zaradi tega so Občini Šentrupert nastali pravdni stroški. Februarja smo se z vodstvom obeh zavodov in občinami soustanoviteljicami dogovorili in sklenili predlog sodne poravnave, s katerima Občina Šentrupert v obeh sodnih zadevah plača le svoje neporavnane obveznosti, brez

obresti, in samo svoje odvetniške stroške. Neutemeljeno neplačevanje obveznosti in sodni spor do obeh zavodov v preteklosti bremenijo sedanje poslovanje občine.

Zahvaljujem se občinam soustanoviteljicam in vodstvu obeh zavodov, da smo zadevo zaključili brez dodatnih stroškov za občino (obresti in pravni stroški nasprotnih strank). Vesel sem tudi, da smo uspeli z obema zavodoma vzpostaviti korektno sodelovanje.

Tomaž Ramovš,
župan

Prostorski dokumenti Občine Šentrupert

Občina Šentrupert pripravlja Odlok o petih (5) spremembah in dopolnitvah občinskega prostorskega načrta (5SD OPN), ki obsega samo posamezna območja.

Pripravljenec podjetje Urbi d. o. o. je izdelalo osnutek odloka, ki ga bo na podlagi pooblastila občine poslalo v objavo v prostorski informacijski sistem in o objavi obvesti nosilce urejanja prostora ter jih pozove, da v 30 dneh podajo svoje mnenje. V tem postopku ni treba izdelovati okoljskega poročila, vendar smo morali predhodno izdelati analizo poplavnosti ob umeščanju povezovalne ceste v Občini Šentrupert in dopolniti hidrološko hidravlično študijo za obvoznico Mirna ob umeščanju nivojskega prehoda v naselju Trštenik na železniški progi št. 81 Sevnica–Trebnje v Občini Šentrupert, da se rezultati študij upoštevajo pri pripravi odloka.

Zaradi zagotavljanja ažurnosti grafičnega dela prostorskega izvedbenega akta s katastrom nepremičnin je morala občina naročiti izdelavo tehnične posodobitve kot samostojni postopek sprememb in dopolnitev na celotnem območju občinskega prostorskega načrta Občine

Šentrupert. Postopek se je začel na podlagi Sklepa o pripravi tehnične posodobitve grafičnega prikaza namenske rabe prostora OPN Občine Šentrupert – spremembe št. 6 (Uradno glasilo e-občina, št. 36/2022). Osnutek tehnične posodobitve OPN bo objavljen v prostorskem informacijskem sistemu ter javno razgrnjen javnosti. S tem bo javnost lahko podala pripombe, ki se lahko upoštevajo pri pripravi predloga tehnične posodobitve OPN. Predlog tehnične posodobitve OPN sprejme občinski svet in se javno objavi v uradnem glasilu občine, prostorskem informacijskem sistemu občine ter se posreduje Ministrstvu za okolje in prostor za objavo v prostorskem informacijskem sistemu.

Občina Šentrupert še vedno sprejema pobude lastnikov zemljišč za spremembo osnovne namenske rabe zemljišča in spremembo podrobnejše namenske rabe zemljišča ter poziva lastnike zemljišč, da vloge še vedno lahko oddajo.

Obrazec za podajo vloge za spremembo namenske rabe prostora je dostopen na spletni strani Občine Šentrupert. Del vloge je tudi plačilo takse za obravnavo zasebnih pobud za spremembo namenske rabe prostora, katere višina je določena v Odloku o določitvi takse za obravnavanje zasebnih pobud za spremembo namenske rabe prostora in stroškov lokacijske preveritve v Občini Šentrupert (Uradno glasilo e-občina, št. 10/2018).

Na območju Občine Šentrupert sta v pripravi dva občinska podrobna prostorska načrta (OPPN). Občinski podrobni načrt Občine Šentrupert za kamnolom Zabukovje (EUP ZAB 47 – severni del), ki se je začel na pobudo zasebnika, je v fazi pridobivanja mnenj. Po pridobitvi vseh pozitivnih mnenj lahko pripravljavec odloka pripravi usklajen predlog OPPN in ga z vsem gradivom pošlje v potrditev ministrstvu. Po potrditvi predloga OPPN občinski svet sprejme sklep glede odloka.

Za OPPN za gradnjo Centra za integrirano dolgotrajno oskrbo (CIDO) so bili na podlagi izhodišč in sklepa o pripravi OPPN nosilci urejanja prostora pozvani k izdaji

mnenja in konkretnih smernic. Podana je bila tudi vloga za izdajo odločbe o obveznosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje za OPPN za gradnjo CIDO. Ministrstvo za okolje in prostor je 3. 8. 2022 izdalo odločbo, da je treba v postopku priprave OPPN izvesti celovito presojo vplivov na okolje, ker OPPN sicer ne sega na območje kulturne dediščine, vendar leži v vidnem stiku z več enotami registrirane kulturne dediščine, kar lahko pomembno vpliva na njihovo prostorsko podobo. Na podlagi izdane odločbe je treba izdelati okoljsko poročilo, ki ga bo izdelalo podjetje Savaprojekt d.d., ki je bil izbran kot najugodnejši ponudnik. Po dopolnjenem sklepu o pripravi OPPN za gradnjo CIDO Šentrupert bo podjetje pripravilo osnutek odloka o OPPN, elaborat ekonomike in okoljsko poročilo, ki bo objavljeno na spletni strani občine in prostorskem informacijskem sistemu. Po objavi bodo nosilci urejanja prostora pozvani, da v 30 dneh podajo prva mnenja na osnutek odloka ter mnenje o ustreznosti okoljskega poročila.

Tanja Šiško Bevec,
višja svetovalka za okolje in prostor

Ureditev prostora za raztros pepela in razširitev pokopališča v Šentrupertu

Pokopališče Šentrupert je urejeno znotraj obzidja, kjer so pretežno klasični grobovi, nekaj je žarnih. Pokopališče je precej zasedeno, zato se kaže potreba po širitvi.

V porastu je pokop žar, zato je smiselno urediti del pokopališča za žarne grobove. Prav tako je ves več povpraševanja po raztrosu pepela, za kar v Šentrupertu še ni ustrezno urejenega mesta.

Občina Šentrupert je naročila idejno zasnovo za pridobitev projektnih in drugih pogojev za ureditev prostora za raztros pepela in razširitev pokopališča. Predvidena je ureditev območja ob mrliški vežici in obstoječem pokopališču z navezavo in oblikovanjem dostopne poti do novega dela pokopališča in mesta za raztros pepela. Z razširitvijo bo pokopališče pridobilo ustrezno mesto za raztros pepela, pa tudi nov prostor za klasične in žarne grobove.

V prvi fazi projekta je predvidena ureditev prostora za raztros pepela, ureditev dostopne poti do mesta raztrosa pepela ter zatratitve in zasaditve. V drugi fazi bo razširitev pokopališča za klasične in žarne pokope, ureditev dostopnih poti, ureditev mest za vodo in smeti ter zatratitev in zasaditev.

Marjana Podlesnik,
višja svetovalka za splošne zadeve

Obnova Barbove graščine

Občina Šentrupert je tudi v letu 2022 in 2023 nadaljevala z obnovo Barbove graščine. Trenutno prijavljamo prijavo na razpis Ministrstva za kulturo, s katerim bi obnovili muzejske prostore in uredili sanitarije v prvem nadstropju.

Dokončali pa smo obnovo muzejskih sob in poročne dvorane.

Primož Primec,
občinska uprava

Kvačkarice v Guinnessovi knjigi rekordov

Slovenija kvačka je bil naziv akcije, ki se ji je pridružilo 211 kvačkaric in en kvačkar, najbolj odmeven izdelek pa je bil kvačkan grb občine – tudi Šentrupert je dobil svojega, ki že krasi steno občinske seje sobe. Za vpis v Guinnessovo knjigo rekordov pa to ni bilo dovolj.

»Minilo je že leto dni, odkar smo oddali naše izdelke za rekord. Med njimi je bilo tudi enajst mojih, največji je bil grb občine. V zadnjih izdihljajih leta 2022 pa je prišla čudovita novica, da nam je uspelo z rekordom in da smo lastniki največje zbirke kvačkanih izdelkov v C2C tehniki na svetu. Prejeli smo tudi vsak svoj certifikat, ki dokazuje vpis med svetovne rekorderje. Hvaležna sem, da sem sodelovala v čudovitem projektu in ponosna na vpis knjigo rekordov,« je o dosežku povedala Jelka Gorenc.

P. K. L.
foto: Jelka Gorenc

I 9. Srečanje ljudskih pevcev in godcev

V nedeljo, 18. decembra 2022, je bilo v galeriji OŠ dr. Pavla Lunačka 19. srečanje ljudskih pevcev in godcev iz različnih koncev Slovenije. Prireditelj je organiziralo društvo Mavrica z Vaškimi pevci, povezovala jo je ga. Renata Kuhar.

V prazničnih dneh smo se zbrali, da skupaj zapojemo in s pesmijo ohranjamo lepe spomine na mladost in družino. Na srečanju so prepevali Ljudski pevci in godci iz Trebelnega, pevska skupina Lokvanj iz Krmelja, Ljudski pevci Boštanj, Ljudski pevci iz Tepanj, citrarka Veronika Lavrič, harmonikar Darko Štamcar z recitatorko Renato Kuhar in Vaški pevci.

Ob koncu prireditve smo se spomnili g. Petra Kurenta, ki se je poleti poslovil od nas. Bil je med ustanovnimi člani društva Mavrica in vsa leta bogatil naše prireditve s svojimi nastopi kot recitator svojih in ljudskih pesmi in s svojo dobro voljo ter veseljem do življenja popestril skupna druženja vseh nastopajočih. Imel je velik smisel za

igralstvo in govorništvo, ki ga je prav gotovo podedoval od očeta Maksa. Bil je zelo aktiven na številnih področjih družbenega življenja, prizadeval si je za razvoj rojstnega kraja in soustvarjal zgodbo Šentruperta. V spomin nanj smo pevci zapeli pesem, ki jo je imel zelo rad.

Pesmi iz bogate zakladnice slovenske ljudske dediščine ohranjajo spomin na pesmi, ki iz zavesti mladih generacij

na žalost počasi izginjajo. Z izborom pesmi smo želeli zbuditi spomine na čas, ki se ne bo več vrnil, na čas, ko je bilo večkrat hudo, a je današnji pogled nazaj poln hvaležnosti. Naučili so nas preživeti in ohranjati vrednote, ki jih sedaj prenašamo na mlajše rodove.

Hvala vsem, ki podpirate ljudsko petje in nas obiskujete na prireditvah.

Maks Franc Kurent,
predsednik društva Mavrica

Društvo upokojencev Šentrupert – na prehodu iz enega v drugo leto

Praznično srečanje

V veselem in čarobnem mesecu decembru smo se člani in članice Društva upokojencev Šentrupert v Gostišču Barbara v Krmelju udeležili božično-novoletnega srečanja, se povsili in nazdravili novemu letu. V prijetnem druženju ob dobri glasbi in pogostitvi, nas je obiskal tudi decembrski dobri mož (Zvone Vavtar) s spremstvom ter vse prisotne obdaril z lepimi priložnostnimi darili.

Ob tem se moramo zahvaliti ravnatelju OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert, g. Jožetu Tratarju, ter učencem in mentorjem, ki so izdelali prav lepe izdelke.

Zahvala gre tudi direktorju zapora na Dobu, g. Zoranu Remicu, ki nam je ravno tako velikodušno podaril različne izdelke, ki so jih izdelali tamkajšnji obsojenci.

Redni občni zbor

Člani in članice DU Šentrupert smo imeli v soboto, 18. 02. 2023, v prostorih Hiše vina Frelj redni letni občni zbor in po besedah predsednika Petra Pavlina ugotovili, da so bili zastavljeni cilji iz programa dela v glavnem realizirani.

Občnega zbora se je udeležilo kar 142 članov. Prisotne je uvodoma pozdravil Mešani pevski zbor z zborovodkinjo Duško Lah Peček, ki je ob spremljavi harmonikarja g. Glivarja zapel nekaj pesmi.

Na povabilo se je v imenu občine odzvala podžupanja ga. Nataša Hribar, ravno tako sta se odzvala tudi predsednik PZDU Dolenjske in Bele

krajine Dušan Krašovec ter policist PP Trebnje Dejan Kavšek.

Po izvolitvi delovnega predsedstva je predsednik društva podal poročilo o delu društva za preteklo leto, poročilo pa so podali tudi vodje sekcij za šport, kulturo, pohodništvo, sekcije Šola zdravja, predsednik častnega razsodišča, blagajničarka in član nadzornega odbora.

Po potrditvi vseh poročil je predsednik predstavil še Program dela društva za leto 2023.

Sledil je še neformalni del zbora, druženje in pogostitev, kjer smo si prisotni imeli še veliko za povedati, saj smo iz znanih razlogov pogrešali tovrstna druženja.

Ruža Brcar

I 3. koncert MePZ DU Šentrupert

Prijateljici Jasni sem poslala na Primorsko vabilo, bolj v vednost. Ni bilo edino, saj sem oddala veliko vabil. Prejela sem tri odgovore. Na enem je bilo napisano: »Čestitam.« Na drugem: »O, o, o, lepo ...« Na tretjem, Jasninem pa:

»Prešeren je napisal:

*Komur pevski duh sem vdihnili,
z njim sem dal mu pesmi svoje,
drugih ne, le te naj poje,
dokler ne bo v grobu izdihnili.«*

Hvala vsem, ki ste si vzeli čas za naš I3. samostojni koncert. Bilo je lepo,

zunaj so poplesavale snežinke. Tisti trenutek nas niso razveseljevale. Bili pa smo veseli prof. Jožeta Zupana, ki nas je kot vedno razveselil s svojo besedo. V pozdrav pevcem in kulturi je podal prve besede župan Tomaž Ramovš, s harmoniko je poigral Tomaž Glivar, pri veznem tekstu pa je sodelovala Ruža Brcar. Veseli me, da so poslušalci in izvajalci lahko izvedeli o nastanku pesmi LIPA, saj to ni pogrebna pesem, ampak pesem ponosa in nadaljnega kulturnega življenja.

Ob tem pa zapišem še: iskrena čestitka za rojstni dan Štefki in Anici Berk za 8x10 prijaznih let.

Duška

I 4. koncert MePZ DU Šentrupert

*Čas hitro beži, zato radi ujamemo vedrino ljudskih pesmi.
Letošnji naslov je POKLON 8. MARCU, DNEVU ŽENA,
ko zveni ljudska pesem z vedrino in milino.*

Sam praznik ima zelo globok pomen, saj je bil razglašen že leta 1889 s pomočjo Clare Zetkin in se praznuje kar v 100 državah. Ženske so se oziroma se še sedaj borimo za enakopravnost, ki je večkrat zmanjka. Ob vsem tem nas vedri koncertni program z našo slovensko ljudsko pesmijo.

Pozorni smo na različne pomembne osebnosti, kot so pesnik France Prešeren, pesnik Karel Destovnik Kajuh - letošnje leto je Ministrstvo za kulturo posvetilo prav njemu. Poznamo pa tudi JSKD, ki budno spremlja delovanje kulturnikov. Veseli smo, da je zlato jubilejno priznanje prejel ravno prof. Jože Zupan, ki je velikokrat sodeloval pri našem pevskem zboru.

Pozorni smo še ob praznovanju rojstnega dne Joži Kovačič, še posebej pa pri Tilki Gorenc. Pesem nas druži in povezuje.

zborovodkinja Duška

Šola zdravja se srečuje vsako jutro

Vsako jutro ob delavnikih med 7.30 in 8.00 v Deželi kozolcev lahko opazimo člane in članice društva Šola zdravja v za njih značilnih oranžnih oblačilih. Telovadijo po metodi 1000 gibov, kontaktna oseba za vse, ki iščete več informacij, pa je Roža Repinc.

V prejšnji številki jo je pri prispevku o 2. rojstnem dnevu Šole zdravja v Šentrupertu, ki ga društvo praznuje 23. septembra, večkrat zagodel računalniški škrtat. Iskreno se opravičujemo za preimenovanje avtorice besedila, ponovno pa nizamo tudi seznam vseh, ki ste pomagali društvu pri obeleženju obletnice in tudi sicer pri njegovem delovanju: Forstar d.o.o., Frizerski studio B, Jaklič Peter s.p., Intelakta d.o.o., Ključavničarstvo Bartolj d.o.o., Koščak Šentrupert d.o.o., Kovinarstvo Leopold Koščak s.p., Plasta d.o.o., Povše metal d.o.o., Terca d.o.o., Andrej Brčar (Šentrupert), Bojan Kuselj (Draga), Mario Botter (Šentrupert), Janez Kotar (Šentrupert) in Anton Kurent (Šentrupert).

P. K. L.

arhiv Šola zdravja Šentrupert

Miha Simončič, državni prvak v smučarskih skokih

Maja Vtič, Eva Logar in Damjan Vtič so le trije smučarski skakalci, ki so se v odlične razvili v mirnskem Smučarskem društvu Zabrdje. Njihovim stopinjam oziroma skokom uspešno sledi 12-letni smučarski skakalec Miha Simončič. In ni edini.

Ta sezona je bila za Miho izredno uspešna, na regijskem tekmovanju v Mostecu je osvojil prvo mesto, za pokal Argeta v Žireh prav tako prvo mesto, februarja pa je na državnem prvenstvu v Šmartnem na Pohorju postal državni prvak med dečki do 12 let, hkrati pa postal tudi skupni zmagovalec v zimski sezoni 2022/2023 do 12 let. Miha pa je bil uspešen že pred aktualno sezono, večkrat je že navdušil z najdaljšim skokom.

Mladi Šentrupertčan Miha Simončič trenira od svojega šestega leta. Njegov trener je Damjan Vtič, trenutno skupaj z Mitjo Oraničem, ki Miho trenira od letošnjega januarja. Čeprav je

bila letošnja sezona zaradi pomanjkanja snega okrnjena, so treningi intenzivni in pogosti. Trenira do štirikrat na teden po različnih slovenskih skakalnicah, ima tudi kondicijske treninge na zunanjih mirnskih igriščih.

Poleg Mihe pa imamo v Šentrupertu še nekaj uspešnih mladih skakalcev, ki trenirajo v SD Zabrdje. Damjan Vtič (ki je bil na olimpijskih igrah v nordijski kombinaciji leta 2006 v Torinu) in Mitja Oranič (ki je nastopil na Zimskih olimpijskih igrah 2010 v Vancouvru) trenirata tudi Mihovega brata Žigo, ki je osmošolec, sošolca Jako Prijatelja in Anžeta Veneta, ki že zmaguje na animacijskih tekmah.

Mateja Leban

foto: Zdenka Simončič

Potrckajmo na vrata knjižnice Šentrupert

Krajevna knjižnica Šentrupert je celo leto 2022 delovala po običajnem delovnem času, uporabniki so lahko brez omejitev dostopali do knjižničnega gradiva. V naši knjižnici smo zabeležili 5.641 obiskov, 25 % več kot v letu 2021. Knjižnica je postala bogatejša za 21 članov. S sredstvi Občine Šentrupert in Ministrstva za kulturo smo lani kupili 504 izvide gradiva, uporabniki pa so nam darovali 66 enot knjižničnega gradiva.

Pravljčna joga, foto: Simona Pavc

Leta 2020 smo v prostorih ZPKZ Dob prvič postavili premično zbirko knjižničnega gradiva. Zbirko vsake tri mesece dopolnimo oz. zamenjamo. Knjižničarji pripravimo žanrsko zelo pestro zbirko. Zaporniški knjižničar je v letu 2022 zabeležil 120 posameznih uporabnikov, ki so si ob 435 obiskih oz. naročilih izposodili 468 knjig in 366 dvd-jev. Po pošti pošiljamo tudi gradivo, ki ga želijo posamezniki, ki so

vpisani v našo knjižnico. Trenutno je vpisanih osem članov.

Za otroke smo s sodelovanjem na občinskem razpisu za prireditve pripravili tri delavnice joga za otroke in predstavitev eksotičnih živali. Za odrasle smo v marcu organizirali strokovno predavanje Spomladanska opravila na vrtu, ki ga je izvedlo društvo Gaia. V sodelovanju s knjižnicami

Dolenjske smo našim sledilcem na družbenih omrežjih ponudili spletna predavanja o razstrupljanju na varen način, o odgovornem in ljubečem starševstvu s prof. dr. Ljubico Marjanovič Umek ter pogovorna večera z Eriko Johnson Debeljak in Alenko Rebula.

Skupno smo izvedli 41 pravljčnih ur, na katerih nas je obiskalo 966 otrok in njihovih staršev, ter 166 bibliopedagoških ur za 3.773 vrtčevskih in osnovnošolskih otrok. Ker nikoli nismo tako dobri, da ne bi mogli biti še boljši, bi si želeli, da bi se knjižničnih dogodkov udeleževalo še več obiskovalcev.

V letošnjem letu nadaljujemo z bralnim projektom Jurčkov nahrbtnik, ki ga je lani zaključilo 88 otrok, in Bralnimi potepanji, ki jih je lani opravilo 122 naših članov. Letošnja tema Bralnih potepanj so knjige o živalih. V bralnih projektih lahko sodelujete do konca marca, aprila pa bomo izvedli zaključni prireditvi s podelitvijo nagrad.

V knjižnici Šentrupert smo brali s tačkami v sredo, 15. marca. Obiskal nas je izsolani terapevtski pes z vodnico, s katerim sta otroka s težavami pri branju izboljšala svoje bralne sposobnosti in se znebila strahu pred branjem in psi.

V sredo, 19. aprila 2023, pa za vas pripravljamo srečanje s pisateljico Janjo Vidmar in predstavitev njene zadnje triloge knjig o popotovanjih po Caminu, Italiji in Kreti. Prvi dve knjigi Niti koraka več in v Koraku z volkom dosegata izjemno izposojno in povpraševanje, zato smo prepričani, da bo tudi pogovor z avtorico zelo zanimiv.

Patricija Tratar,
Knjižnica Pavla Golie Trebnje

Predavanje o Eksotičnih živalih, Društvo Bioexo. foto: Patricija Tratar

Božični koncert uspešen

foto: Luka Lenart

28. decembra 2022 je Zavod Dežela kozolcev v Hiši vina Freljih organiziral Božični koncert, na katerem so nastopili: Dolenjskih 5, Ansambel Petan, Ansambel Gašperja Kavška, Marko&Valentina, Skupina Lenarti, Vzrock in Foksnerji. Zbrane je nagovorila in pozdravila podžupanja občine Šentrupert Nataša Hribar. Voditelj večera je bil Lojze Bojanc.

Hvala vsem, ki so omogočili izvedbo koncerta: Občina Šentrupert, Gradbena mehanizacija Marjan Slapšak s.p., Povše Metal d.o.o., Tims Lovše d.o.o., Pagras d.o.o., Urbing d.o.o., Intelekt d.o.o., Grega Skerbiš s.p., Hiša vina Freljih.

Primož Primec

Ustvarjalne delavnice v deželi kozolcev, foto: Nina Kolar

Ustvarjalne delavnice

Tudi to zimo smo v Deželi kozolcev pripravili tri brezplačne otroške ustvarjalne delavnice. Tematiko smo povezali s prazniki in tako so lahko otroci ustvarjali na temo zime, pusta in velike noči. Vse tri delavnice je vodila Nina Kolar.

Na velikonočno delavnico lahko še pridete, saj bo v soboto, 1. aprila 2023, med 9.00 in 12.00.

Primož Primec

10 let dežele kozolcev

V letu 2023 praznuje Dežela kozolcev 10. rojstni dan. V ta namen pripravljamo veliko dogodkov, določene aktivnosti pa smo že izvedli.

Veliko kozolcev ima nove sekance, ki jih je doniralo podjetje Interenergo. Nove slamnate kocke za sedeže je doniral Stanko Jaki. Hvala lepa.

Februarja smo obnovili še gnojni voz. Hvala lepa Antonu Zakrajšku in pomočnikom, Jožetu Kašiču in Rupertu Gregorčiču, za realizacijo.

Od marca vabljeni na velikonočno razstavo pirhov in zajcev v Deželi kozolcev, ki so jih poslikali učenci naše in sosednjih osnovnih šol.

Na velikonočni ponedeljek pa vabljeni na tekmovanje v sekanju pirhov.

Primož Primec

Ekipno tekmovanje v sekanju pirhov

Velikonočni ponedeljek,
10. april 2023, od 14.00 dalje.
Muzej Dežela kozolcev. Udeležba je brezplačna.

Nagrade za najboljše!

Pošta Slovenije

Zaželjene so prijave na info@dezelakozolcev.si ali 040 839 004.

Izlet v Tehnopark Celje

Tehnopark Celje je največji znanstveno-zabavni park pri nas. Tam lahko doživimo in se naučimo vse mogoče o znanosti, tehnologiji in inovativnosti. Ker so otroci v skupini Pavi nadvse radovedni, vsa se vzgojiteljici odločili, da se odpravimo na izlet prav tja.

V petek, 13. januarja, smo se z avtobusom odpeljali v Celje. Veseli smo bili, da smo lahko spet potovali, in pot nam je minila hitro.

Tehnopark je zasnovan v treh nadstropjih, platformah. V prvi in drugi je pripravljenih 56 igralnih postaj. V tretjem nadstropju pa je Platforma 360, v kateri so delavnice. Slednjo smo prihranili za obisk s starši, mi pa smo se povzpeli najprej v prvo, kjer sta nas sprejeli animatorki »znanstvenica Ana« ter »gosenica Fani«. V nekaj urah sta nam na zelo zabaven način pričarali kar nekaj doživetij iluzij, vsak posebej se je oblekel v mega velik milni mehurček, za spomin smo natisnili evro bankovce z našimi podobami, virtualno smo pogledali v vesolje in spoznali, da so planeti oblike žoge, njihove orbite pa kot rob palačinke, osvežili smo pomembno znanje o ekologiji, videli smo plezati čisto pravega robota ter nenazadnje gradili tudi knežjo hišo iz zidakov, strešnikov in vsega, kar spada zraven.

Dan je bil res zanimiv in poučen, zato vzgojiteljici in otroci skupine Pavi priporočamo obisk tudi vam.

Andreja Pečjak

Obisk Lutkovnega gledališča

Ob kulturnem prazniku smo strokovne delavke otroke pospremile na ogled gledališke predstave v Ljubljani. Najstarejše štiri skupine vrtca Čbelica smo se z avtobusom odpeljale v Lutkovno gledališče Ljubljana. Ogledali smo si predstavo Sovica Oka, ki je bila zelo zanimiva. Po končani predstavi smo se vse skupine še sprehodile po sončni Ljubljani. Preživeli smo krassen dan.

Marija Sabljak Bartolič

Kultura tudi v vrtcu

Februarja smo se v vrtcu na različne načine posvetili kulturi v spomin na našega pesnika dr. Franceta Prešerna, poslušali smo slovensko himno, si ogledali animacijo Povodnega moža

ter prebirali zgodbe o njem. Ob kulturnem dnevu so otroci skupine Pavi za vse otroke in strokovne delavke vrtca uprizorili Mojco Pokrajculjo. Po končani predstavi so se v igralnicah

odvijale različne kulturne dejavnosti. Otroci so spoznali tudi našo državo, zastavo, himno, grb in značilnosti, po katerih bi tujci prepoznali Slovenijo.

Alja Golob

Igrivi pust

Pust je eden najbolj priljubljenih slovenskih ljudskih praznikov, na katerem ne manjka veselih, norčavih in pisanih mask. Na pustni torek so v vrtec prihajali vitezi, Spidermani, princeske, mucki, gasilci, policisti, morske deklice, metulji in še kaj bi se našlo. Pustno

zabavo smo si vse skupine iz vrtca pripravile v večnamenskem prostoru, kjer smo rajali, plesali in peli. Starejše skupine so se odpravile na pustno povorko po Šentrupertu, na kateri so otroci z razigranostjo privabili marsikateri pogled in nasmešek. Seveda

pa ni pusta brez slastnih krofov, ki so pustne maske pričakali v vrtcu.

Upamo, da nam je s svojo igrivostjo uspelo pregnati zimo in priklicati pomlad.

Špela Saje

Medgeneracijsko sodelovanje

V začetku marca so skupino Pavi v duhu medgeneracijskega sodelovanja obiskale upokojenke iz Šentruperta. Gospe so z otroki likovno ustvarjale. Pripravile so potreben material in otroke usmerjale pri dejavnosti. Sodelovanje med obema generacijam je bistveno, saj tako otroci kot

starejši pridobijo nove izkušnje in povezanost. Obe generaciji, mlajša in starejša, ob tem razvijata strpnost in empatijo druga do druge. Medsebojnega sodelovanja so vedno vsi veseli.

Alja Golob

Projektni teden v CŠOD Burja

Sedmošolci so januarja teden dni preživel v šoli v naravi v Seči pri Portorožu, kjer so potekale dejavnosti na temo Morje, ali te poznam. Učenci so v štirih projektih skupinah spoznavali zelo raznolike vsebine: geografske in gospodarske značilnosti, zavarovana območja narave ob morju, kulturno dediščino ... Ogledali in raziskovali so skrite koticke v Piranu, obiskali akvarij in muzej školjk, v Izoli obiskali muzej Izolana, se peš oziroma s kanuji ali kolesi odpravili v Sečoveljske soline, kjer so si ogledali muzej solinarstva. V popoldanskem času so potekale športne aktivnosti, zvečer pa so se zabavali ob družabnih igrah.

Janja Jerovšek

Šolsko pustovanje

Čas je, da razblinimo napačna prepričanja o vlogi pustnih šem.

Mnogi mislijo, da je naloga maškar odganjanje zime, pa ni tako. Kralj med pustnimi šemami je kurent, ki je bil poslan, da se zahvali zimi, ker se je pod njeno snežno odejo narava lahko spočila, z zvonci pa želi zbuditi naravo.

Namesto kurentovih zvoncev smo na pustni torek naravo prebujali s smehom, vrisčem in glasbo, ob kateri so se zavrtele naše maškarke na šolskem igrišču. Upali smo, da smo bili dovolj glasni in smo zimi sporočili, da je zdaj čas, da se poslovijo. Očitno bomo morali drugo leto uporabiti tudi kravje zvonce, saj smo namesto pomladi priklicali nazaj zimo.

Martina Gorenc

Dobrodelna zbiralna akcija

Podjetje Acron letos ponovno organizira zbiranje odpadnih plastičnih pokrovkov za dober namen – za otroke in odrasle z motnjami v razvoju, članice društva **Vesele nogice**, ki bodo prejemniki vseh zbranih pokrovkov. Zamaške zbiramo do konca marca.

Tudi na naši šoli zbiramo zamaške in se priporočamo za sodelovanje. Zamaške zbiramo v jedilnici v ZAMAŠKONJAMU.

Majhen zamašek je kapljica v morje, ko pa se naberejo, iz majhnega zraste veliko!

Hvala že vnaprej!

Martina Gorenc

4. dobrodelna akcija v 5. razredu

Petošolci smo tudi letos izvedli dobrodelno akcijo. Zbirali smo nove šolske potrebščine, pribor za ustvarjanje, okraske za rojstnodnevne torte in sladkarije za varovance MD Malči Beličeve iz Ljubljane. Učenci in njihovi starši so se kot vedno zelo izkazali.

Zbrano smo predali ravnatelju doma, ki se je prišel v šolo osebno zahvalit, otrokom pa je nato pripovedoval o življenju varovancev v domu. Zgodbe so tako učencem kot meni segle v srce. Ugotovili smo, da dobrota nikakor ni sirota. Dobra dela nam napolnijo dušo in omogočijo tistim, ki so ostali brez vsega, vsaj nekaj lepih trenutkov. Predvsem pa verjamemo, da so varovanci ob prejemu daril začutili, da nikakor niso sami.

Iz srca hvala vsem, ki ste sodelovali.

Sandra Kirm

Iz čebelarskega krožka Šentrupert

Čebelarstvo društvo Šentrupert se je prijavilo na razpis za pridobitev učnega čebelnjaka za potrebe čebelarskega krožka Šentrupert, ki sta ga organizirali ČZS in Zavarovalnica Prva. Drugi krog izbire prejemnikov je predstavljalo februarско spletno glasovanje. Skupno smo zasedli četrto mesto med enajstimi. Čebelnjak so prejela društva na prvih treh mestih ter društvo po izboru organizatorja, t. j. Zavarovalnice Prva.

V imenu ČD Šentrupert in čebelarskega krožka Šentrupert se vsem občanom zahvaljujem za izkazano podporo in glasove. Ogromno glasov smo pridobili tudi izven občine.

Če bomo prihodnje leto ponovno kandidirali, prosimo za glas vse tiste, ki letos niste uspeli glasovati.

Učni čebelnjak bi bila pridobitev pomembna ne le za krožek, temveč za ves kraj.

Aleš Razinger, mentor

Bogati zimski čas

V zimskem času je veliko dogodkov, ki nas pripravljajo na čudoviti praznik Jezusovega rojstva. V cerkvi je bilo denimo treba narediti jaslice in okrasiti cerkev, pripraviti je bilo treba program ob praznovanju božiča, pevska zbor sta vadila, da bo na koru za vse maše brezhibno, po polnočnici je vse čakalo pred cerkvijo kuhano vino, pri družinski maši ali otroški polnočnici pa je bila pogostitev s piškoti, ki so jih pripravili otroci na eni izmed delavnic v pripravi na Jezusov rojstni dan.

Praznik je bil za vsakega toliko doživet, kolikor je vanj vložil svojega truda. Drugi so nam pri tem lahko samo v pomoč.

Koledniki

Tudi letos so koledniki obiskali celo župnijo. V desetih skupinah po trije ali štirje so otroci po župniji ponesli sporočilo svetih treh kraljev, obenem pa zbirali darove za misijone. Navdušenost in pripravljenost otrok za dejanje ljubezni sežejo človeku globoko v srce.

Naj še naprej ostane v otroških srcih ta ljubezen.

Duhovne vaje birmancev

Konec januarja so bile duhovne vaje za birmance v Želimlju. 40 birmancev, šestnajst animatorjev in kuharsko osebje smo preživeli vikend v duhovnosti in premišljevanju o osebnem odnosu do Boga.

Skupaj s hudičevim advokatom smo se odpravili raziskovati, kaj se dogaja na svetu, ki je prežet z iskanjem resnice o Božji ljubezni do človeka. Preko

dokumentarca z naslovom Marijina zemlja smo odkrili, da nas lahko le vera in molitev osvobajata napak in grozodejstev okoli nas.

Zadnji dan duhovnih vaj smo se popoldan udeležili tudi slovesnega praznovanja godu sv. Janeza Boska, ki je

bilo v njegovem svetišču v Mariboru. Pri maši je pel združeni mladinski pevski zbor iz mnogih župnij, udeležil se je tudi naš mladinski pevski zbor. Doživetje je bilo čudovito, saj je bilo pevcev v zboru skoraj toliko kot obiskovalcev v cerkvi.

Don Bosko

Na god sv. Janeza Boska smo se pripravljali s tridnevnicco, ki smo jo umestili v tri nedelje. Med nas smo povabili tri salezijance, ki delujejo na različnih področjih salezijanskega dela v Sloveniji. Boštjan Jamnik je med mašo spregovoril o učlnem delu

z mladimi, Gašper Otrin je predstavil delo v gimnaziji Želimlje in v internatu, Janez Suhoveršnik pa je spregovoril o delu za mlade v salezijanskih mladinskih centrih. Čudovita pričevanje in duh don Boska, ki je živ tudi v Sloveniji.

Seveda pa smo se na god pripravili tudi z veroučenci in imeli Oratorijski dan, ki so ga pripravili animatorji in dokazali, da don Boskov duh živi tudi v njihovih srcih.

Jakob Trček, župnik

NAŠI RAJNI

- Greta Ausec
- Aleksander Prah
- Rupert Gregorčič
- Dragotin Radminič
- Janez Juvančič
- Ignacij Kraševac

ZAHVALA

Zdaj, ko vandram zadnjič v življenju,
Zdaj, ko zatislil sem svoje oči,
dragi prijatelji moji,
zadnjič zapojte mi pesem domačo v slovo ...

IGNACIJ KAROL KRAŠEVEC

(7.3.1937-7.3.2023)

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in drugim znancem za vse izrečene besede sočutja, podarjeno cvetje in sveče ter za darove za cerkev in svete maše.

Zahvaljujemo se za prelepo odpete pesmi Vaških pevcev Šentruperta in pevcev MPZ vinogradnikov Šentrupert.

Hvala gospodu župniku za lepo opravljen cerkveni obred in sveto mašo. Največja zahvala pa gre PGD Šentrupert za organizacijo pogreba in lep svečani govor.

Iskrena hvala vsem, ki ste se od njega poslovili in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

žalujoči vsi njegovi

Vsak pohod se začne s prvim korakom

Z več kot 10.000 kilometri označenih in urejenih pohodnih poti bi Sloveniji menda lahko rekli tudi »dežela tisočernih poti«. Tudi v Mirnski dolini jih je več, med njimi je celo ena mednarodna – Emina pohodna pot. Za štiri od njih, v skupni dolžini okoli 60 kilometrov, skrbijo tudi v Šentrupertu. To so Steklasova pohodna pot, Pot romarjev na Zaplaz in Pot ob polni luni v Nebesa ter povezava Steklasove poti z Oglarsko potjo pri slapu Bena.

K Mariji na Zaplaz

Najstarejša med temi potmi je Pot romarjev od Žalostne gore preko Šentruperta in Vesele Gore na Zaplaz, ki je z 28 kilometri hkrati tudi najdaljša. Kulturno društvo Šentrupert je leta 1995 na pobudo Petra Kurenta oživel star romarski običaj. Pravijo, da je to pohodno-romarska pot po trasi stare romarske poti, po kateri so nekoč Šentrupečani in drugi, celo Hrvati in Madžari, hodili s priprošnjo ali z zahvalo »k Mariji na Zaplaz«, na kateri naj bi združili prvine romanja (blagoslov romarjev na začetku poti, molitve pri znamenjih in križih med potjo in sveta maša ob zaključku) ter »moderno pohodništvo«, karkoli že to pomeni.

Kulturno društvo Šentrupert je na to pot kar nekako pozabilo. Markacisti Planinskega društva Polet Šentrupert traso te poti vzdržujejo, saj po njej deloma poteka tudi Emina pot. Rednih skupnih pohodov vsako drugo nedeljo v maju pa žal nihče ne organizira. Na to nedeljo pa je kljub temu na tej poti oz. romanju precej ljudi od vsepovsod.

V Steklasov spomin po obronkih Šentruperta

Ob koncu prejšnjega tisočletja, leta 1999, so na pobudo Planinskega društva Polet Šentrupert oz. takratnega predsednika društva Bojana Brezovarja začeli hoditi po pohodni poti, ki so jo poimenovali v spomin na profesorja Ivana Steklaso. Na dobrih 20 kilometrih krožne poti lahko spoznamo vsaj del tistega, kar je prof. Steklasa popisal in s tem trajno ohranil v knjigi Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem (1913). Pot je

zasnovana tako, da gre po obronkih gričev, ki so vidni iz Šentruperta. Če pohodniku na poti zmanjka časa, se le usmeri proti cerkvi sv. Ruperta in v eni uri je na izhodišču poti. To pot prehodijo tudi gostujoča društva v dveh delih. Po poti hodi tudi precej domačinov ob vikendih in med tednom.

Na pot pa sta pozabila soorganizatorja tradicionalnega pohoda drugo soboto v oktobru: to je Turistično društvo Šentrupert in prejšnje občinsko vodstvo. Tudi za to pot skrbijo markacisti Planinskega društva Polet Šentrupert. Na razpolago pa je tudi zloženka z opisom poti in prostori za zbiranje žigov.

K slapu Bena

Pred leti je kar klicalo po povezavi Oglarske poti v krajevni skupnosti Dole pri Litiji s Steklasovo potjo.

Ob peti obletnici Steklasove poti je Planinsko društvo Polet Šentrupert objavilo, da je markirana pot od ribogojnice Možina po dolini ob potoku Bistrica do Lok in ob potoku Bena vse do slapa z enakim imenom. Tam se ta pot sreča z Oglarsko potjo. Pot je posebno poleti zanimiva za otroke, saj moramo sedemkrat preskočiti potok. Pa tudi tako velik slap je posebnost v tej dolini, tudi pozimi, ko zaledeni.

Ob polni luni v Nebesa

Četrta od šentruperskih pohodnih poti pa je Pot ob polni luni v Nebesa. Začelo se je na pobudo Vikija Uhana leta 2007 in letos februarja je tukajšnje planinsko društvo obeležilo že 200. lunohod. »Na prvem pohodu ob polni luni 3. januarja 2007 nas je bilo 17, danes pa je polno luno v Nebesih občudovalo več kot 150

Viki Uhan, idejni oče pohoda Ob polni luni v Nebesa 5. februar 2023 (foto: J. Uhan)

Pohodniki jubilejnega 20. lunohoda v Nebesa 5. februarja 2023 (foto: Pep)

pohodnikov,« je dejal Viki po jubilejnem 200. lunohodu. Viki je vodil prvih 50 lunohodov, njegovo delo je nadaljeval Jože Bučar, sedaj pa za to skrbi Peter Slapšak. »Lunohoda se udeležujejo pohodniki vseh starosti, pogosto tudi osnovnošolci. Večina pohodnikov je domačinov iz Mirnske doline, prihajajo pa tudi od drugod: na vseslovensko srečanje lunohodcev leta 2009 so prišli pohodniki od vsepovsod, na 199. lunohodu pa so se nam pridružili tudi slepi in slabovidni planinci ...« je o šentruperskem pohodništvu ob polni luni dejal dolgoletni predsednik šentruperskega planinskega društva Bojan Brezovar in dodali bi lahko: to je pohod za vsakogar, ki ima željo »pritti v Nebesa in se od tam tudi vrniti« ... ter ob tem uživati ... Premagati moramo le dobrih 200 metrov višinske razlike.

Pred 200. lunohodom je udeleženec na trgu v Šentrupertu pozdravil tudi župan Občine Šentrupert Tomaž Ramovš, ki mu je ideja pohoda v Nebesa še posebej blizu – saj mu rodbinske korenine po prababici segajo prav v Nebesa, po pradedu pa v Pikel ... do katerega ni prav daleč. Trasa te poti ni markirana, je pa ob vsaki polni luni zagotovljen vodnik iz planinskega društva. Morda pa bo prišlo kdaj do markiranja tudi te poti.

»Veliko je poti in vodijo, kamor hočeš ...«

Lahko bi pritrdili, kot je že pred leti zapisal glasbenik, pisatelj in vsestranski kulturnik Mirnske doline, Stane Peček: »V moji dolini je veliko poti in

vodijo, kamor hočeš ...«. V svojem zapisu pa Peček takrat (2003) ni imel v mislih pohodnih poti Mirnske doline in pohodnikov, ki v barvitih športnih oblačilih s pohodnimi palicami sledijo sodobnim športnim trendom. Peček je takrat razmišljal o drugačni hoji ... o hoji, ki ni šport ... o hoji človeka, ki ga vsa dolina pozna pod imenom Tonček. Rahločutno se je Peček spraševal o odnosu doline do Tončka in do tiste njegove neprestane in skrivnostne hoje sem in tja, »v vseh smereh nebesne vetrnice, na katerikoli cesti, ob katerikoli uri dneva in v vremenu vseh letnih časov« (Peček, 2003). Tonček je večni tujec, ki tava od enega konca doline do drugega, počije pa tam, kamor ga takrat prinesejo »tavajoče« noge. »Tonček, maskota ... ali usoda moje doline«, se je spraševal Peček. »Kdo ve ali kakorkoli že, moja dolino je navadil nase, se vrasel v njeno vsebnost, kot divji mak na pšenični njivi ...« in če bi Tonček pesnil, bi z Rimbaud-jem zagotovo vzkliknil: »Samo pešec sem, nič več kot to« ... in mogoče dodal: pešec in iskalec tistega idealnega »stanja popolnega tujca tu spodaj« (Gros, 2017).

Vsak pohod se začne s prvim korakom

O poteh, potepanjih in popotovanjih se je zanimivo pogovarjati s Šentrupercanom Vikijem Uhanom, ki je vtisnil svojevrsten pečat v slovenski alpinizem, gorsko reševalno službo, gorsko vodništvo in pohodništvo, v letih po upokojitvi pa tudi v razvoj in širjenje pohodništva na lokalni ravni,

za kar je med drugim nedavno prejel tudi priznanje Občine Šentrupert.

»Kljub temu, da gre za najelementarnejšo obliko gibanja, enostavno ponavljajoče polaganje ene noge pred drugo, pa človeku toliko pomeni. Že v rani mladosti, ko je zmožen prvih korakov, mu hoja omogoča spoznavanje sebe in raziskovanje svoje okolice, svoje doline in kasneje sveta. Mama Angela je pravila, da me je vedno zanimalo, kaj je za hribom Okrog, kam se vidi, ali se res vidi »na okrog«. Hotel sem vedeti, kje izvira Bistrica in kam teče Mirna ...«, se Viki spominja svoje mladosti in tiste začetne želje po spoznavanju sveta okoli sebe.

O hoji pa Viki, glede na številne izkušnje pri pohodniškem vodenju, pravi: »Običajno človek misli, da zna hoditi, pa je pogosto to zmotno. Premalo pozornosti je posvečeno že pripravi na pohod ali sprehod. Pred prvim korakom se mora zgoditi nekaj v glavi, potem pa počasno ogrevanje, primeren tempo hoje glede na udeležence, strmino poti, primerni postanki ... na koncu pa velja pozornost tudi raztezanim vajam, da ni posledic v mišicah. Najhujše za pohodnika pa je poškodba ali bolezen, ko je hoja onemogočena. Zato hodimo, če le lahko ... predvsem pa – hodimo z užitkom.«

Zanimivo je prisluhniti Vikiju tudi, ko razmišlja o pohodnih poteh in pohodništvu, tudi o tistih v Mirnski dolini: »Čudovito je, če ima pot oziroma pohod določen motiv, pa naj bo to romanje ali obujanje tradicij. Marsikdaj in marsikje pa lahko vidimo, da se pot postavi in razglasi, potem pa se nanjo pozabi, oznake na tablah obledijo in poti zarastejo. Sprašujem se npr. o pomenu že porjavelih turističnih usmerjevalnih tabel za vinsko pot na našem območju, komu služijo in kaj se ob tej vinski poti dogaja!? Kje in kakšen je tu motiv? Posebej dober motiv so poti po sledih opisanih v delih slovenskih, pa tudi tujih pisateljev. Je pa zadnje čase postalo pohodništvo prava modna muha in motivi so zelo različni, npr. svetovno znana romarska Jakobova pot v Kompostelo za marsikoga pomeni le še daljinsko večdnevno pohodno pot, po kateri hodijo z zelo različnimi nameni. Tudi prav: vsak po svoje ... le da hodimo in aktiviramo telo, um in duha!«

Jože Uhan
joze.uhan@telemach.net

Recepti iz Šentruperta:

Kaše in močnik

Največja in najpogostejša skupina jedi, ki so jih gospodinje v Šentrupertu in njegovi okolici od konca 19. stoletja do druge polovice 20. stoletja največkrat kuhale, so bile prav gotove kašnate in močnate jedi.

Kaša je bila še v prvi polovici 20. stoletja pomemben del prehrane tudi v okolici Šentruperta, predvsem prosena je bila vsestransko živilo. Proseni kaši so rekli tudi pšen, pšena kaša, ječmenovi kaši pa ješprenj, iz katerega so kuhali isto imenovano jed ješprej (ješprenj) ali ričet, ki je ena izmed redkih jedi iz kaše, ki je v prehrani navzoča še danes. Velikokrat so jedli mlečno kašo, ki je bila kuhana na mleku, češpljevo kašo, ki so jo zabelili z ocvirki, bučevo kašo (mlečno kašo s svinjskimi bučami), zabeleno kašo (zabeljeno kašo), prava poslastica pa je bila pečena kaša, ki so jo pekli v krušni peči v latvicah, zmešano z mlekom ter soljeno. Obe vrsti kaše so uporabljali tudi pri izdelavi krvavic.

Močenk (močnik) je jed iz zakuhane moke. Iz moke in jajc ali vode so najprej z vilicami, nato pa med dlanmi naredili sukaje v obliki majhnih svaljkov, nato se usuka močenk (usukamo močnik); navadno so ga skuhali na vodi. Lahko ga skuhamo tudi na mleku, ali pa kuhanemu dodamo mleko, mlečen močenk (mlečni močnik) pa na koncu še dodatno izboljšamo s pregreto smetano. Če so jedli skupaj, je gospodinja stresla močnik v skledo ter prilila mleko. Močnik so nasukali tudi na juho, v suho župo (suho juho) ali godlo, jedli so še češpljevc, jabunčenk ter zaroštan močenk. Slednji je dajal moč ob težjih delih, na primer v vinogradu.

Pečena kaša

SESTAVINE:

prosena kaša,
domače polnomastno mleko,
sol.

PRIPRAVA:

Na 2 litra mleka damo 1,5 zajemalke prosene kaše. Oboje skupaj damo v večjo posodo, primerno za pečenje, in premešamo. Postavimo v krušno peč ali pečico. Jed je pečena, ko se smetana na vrhu zapeče. Smetana se namreč med pečenjem dvigne in zapeče in to da pečeni kaši poseben okus.

Zaroštan močenk (zaroštan močnik)

SESTAVINE:

0,5 kg moke,
2 jajci,
voda,
sol,
ocvirki,
po želji anprem ali kis,
peteršilj.

PRIPRAVA:

Za zaroštan močenk (zaroštan močnik) najprej naredimo sukaje oziroma močnik. Moko presejemo v skledo, dodamo jajce, solimo, po potrebi dodamo malo vode ter z vilicami umešamo v usukance, ki jih nato obdelamo še z rokami – drobimo drobne svaljke. Svaljke lahko še presejemo, da gre odvečna moka stran, da se močnik pozneje, ko ga kuhamo, ne lepi. Del sukaja vsipamo v krop (vrelo vodo) in mešamo, da se ne naredi kepa, del pa popražimo na maščobi, da zarumeni, in s tem zabelimo preostali močnik, ki se kuha v vreli vodi. Tako nastane zaroštan močnik, ki ga lahko po želji še okisamo. Lahko pa na ocvirkih naredimo anprem in s tem zabelimo močnik. Na koncu mu lahko dodamo tudi nasekljan peteršilj. Poleg lahko ponudimo v kosih kuhan krompir.

Ješprej (ješprenj) ali ričet

SESTAVINE:

suho meso ali slanina,
voda,
ješprenj,
fižol v zrnju,
korenje, koleraba,
čebula, česen, peteršilj, lovor.

PRIPRAVA:

Ješprenj in fižol en dan prej namočimo v vodo. Mešanici dodamo na kocke narezano korenje in kolerabo, celo čebulo, česen, lovor, peteršilj ter kose suhega mesa. Vse skupaj kuhamo tri ure.

Mojca Ramovš

Delno povzeto po Mama kašo kuhala: Kulinarčna dediščina v šentruperski dolini. Etno družabno društvo, Draga pri Šentrupertu 2013

OBČINA ŠENTRUPERT IN NJENI LJUDJE

Petrove lesene miniature iz Ravnika

Ravnik se res nekako sramežljivo skriva v zaledju romarske Vesele Gore in grajskega Škrljevega, vendar se te vasi in vaščanov ter njihovih rokodelskih spretnosti res ne da prezreti.

Na obrobju vasi je domačija Ivana Škarje, na kateri že vrsto let izdelujejo lesene miniature v steklenicah, napolnjenih z žganjem. V središču Ravnika pa se "skriva" domačija Petra Škarje, nekdaj poznana po hišnem imenu "pr' Uščovih", na kateri izpod Petrovih rok tudi nastajajo lesene miniature.

Petrov rod se je ohranjal s trdim kmečkim delom doma na Ravniku, po kanadskih rudnikih in tudi v nemškem izgnanstvu. O nevarnostih dela v rudnikih "tam čez" in o hvaležnosti za preživetje v rudniški nesreči priča kapelica z Marijinim kipom, ki lepo zaozroča Škarjatovo domačijo.

Posebno mesto na domačiji pa zavzema kozolec – "toplar s štirimi okni in gankom". Peter je kozolec, več kot 100 let star ponos domačije, podrobno izmeril, prerisal in v merilu 1:20

lani začel izdelovati njegovo make-to. V letu dni je izpopolnil gradnjo iz stotine lesenih delov, iz hrastovega in smrekovega lesa, brez uporabe lepila in sedaj mu tak kozolec uspe izdelati že v manj kot 100 urah. Sestavil jih je že pet, ozira pa se že naprej, po drugih in drugačnih izdelkih. Izdelal je tudi že miniaturo domače "preše" iz Aplenka in ji dodal še kad z mlinom za mletje grozdja.

Petrovi izdelki so odsev njegove spretnosti in potrpežljivosti ter ljubezni do doma in roda. Njegovi izdelki navdušujejo s presenetljivimi podrobnostmi, ki omogočajo celo prikaz izvornih funkcionalnosti. Petrova zagnanost in vztrajnost nam govorita, da bo izpod njegovih rok nastalo še marsikaj lepega.

Jože Uhan

Jožetu Zupanu zlato jubilejno priznanje JSKD

»Kultura, v katero se skozi tisočere zgodbe shranjuje zgodovina družbe, nam pomaga spoznavati svet in razmerja v njem, z njo gradimo svojo osebnost in vrednostne sisteme, v njej se izražamo in realiziramo kot umna bitja,« je med drugim na letošnji proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku občin Mirna, Mokronog-Trebelno, Šentrupert in Trebnje dejal letošnji slavnostni govornik mag. Igor Teršar.

Medobčinsko prireditev, ki jo pripravlja trebanjska območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD), omogočajo pa jo občine Mirna, Mokronog-Trebelno, Šentrupert in Mirna, so februarja po krožnem pravilu gostili v Trebnjem. V imenu občin Mirnske in Temeniške doline je zato ob tej priložnosti zbrane nagovorila županja Občine Trebnje Mateja Povhe.

Kultura, predvsem ljubiteljska, pogosto sloni na izjemnih posameznikih. Eden takšnih je zagotovo Jože Zupan, ki je na slovesnosti prejel zlato jubilejno priznanje Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD), ki ga javni sklad podeljuje izjemoma. Zupan je priznanje prejel za več kot 60-letno delovanje, ki je vplivalo na razmah ljubiteljske

kulturne dejavnosti, za številne dosežke in presežke, s katerimi je iz pozabe izbrisal pomembna imena in dogodke naše preteklosti, za spodbujanje bralne kulture in ljubezni do umetnosti, ki je zaznamovala generacije mladih bralcev in ustvarjalcev, mojstrov besed in ilustracij, ter predvsem za svojo vseprisotnost in spodbujanje kulture v vseh njenih odtenkih. Priznanje mu je podelila producentka za literarno dejavnost na JSKD Tatjana Vidmar.

Tako kot doslej, je prireditev obogatil pester kulturni program. Obiskovalce so uvodoma pozdravili člani Občinskega pihalnega orkestra Trebnje pod vodstvom dirigenta Primoža Kravcarja in Trebanjske mažorete (sekcija Senior), ki so jih na nastop pripravili trenerki Tina Dolenšek in Tajda Uršič. Uglasbeno poezijo Franceta Prešerna sta predstavila vokalist Mitja Drčar in Robert Petan na kitari, predstavile so se tudi učenke baletne pripravnice Glasbene šole Trebnje in učenke šole klasičnega baleta Trebnje – DROT pod mentorstvom prof. Sabine Selan. Kulturni program je obogatil še Žiga Kravcar na pozavni in ob klavirski spremljavi prof. Zoltana Petra iz Glasbene šole Trebnje. Prireditev, ki jo je povezovala Petra Krnc Laznik, je zaokrožil Mešani pevski zbor Leo Fortis pod vodstvom Fernanda Mejías.

Joži Sinur, JSKD OI Trebnje
foto: Praprotna

Jože Zupan po prejemu priznanja.

Baletni nastop.

Galerijska paleta

Konec februarja smo v Galeriji likovnih samorastnikov Trebnje odprli novo začasno razstavo Strah in želja uma, nagrajenca 54. Mednarodnega tabora likovnih samorastnikov Miroslav Bone in Brano Mandić. V začetku leta že tradicionalno prirejamo razstave nagrajencev tabora, ki se dve leti po udeležbi predstavijo v naših prostorih.

foto: A. S. Lamovšek

Tokrat gre za slikarsko-kiparsko razstavo dveh umetnikov, ki ju povezuje raziskovanje medčloveških odnosov in smiselnosti življenja. Bonejeva fantastična glinena bitja in Mandićeve antropomorfne postave na papirju in platnu stopajo po meji neznanega. V svojem ustvarjanju se poglobljata v skrivnostne svetove, kjer ju vodi intuitivno zaznavanje dogajanja izven in v sebi.

Razstavo je otvoril župan Občine Šentrupert Tomaž Ramovš, na otvoritvenem večeru se nam je pridružil umetnik Brano Mandić, ki je v pozdravnem nagovoru izpostavil, da je to zanj prva razstava, in pohvalil spremljavo jazzovskih ritmov, za katere je poskrbela Glasbena šola Trebnje.

Vabljeni na ogled nove razstave!

Deja Bečaj

Digitalne veščine v Šentrupertu

Center za izobraževanje in kulturo Trebnje je v okviru UTŽO Trebnje decembra razpisal brezplačne tečaje Digitalne veščine v občinah ustanoviteljicah CIK Trebnje, tudi v Šentrupertu.

Zbralo se je osem udeležencev, ki je izboljšalo znanje o uporabi računalnika in predvsem pametnega telefona. Na tečaju so se udeleženci spoznali z različnimi aplikacijami, ki jih lahko uporabljajo v vsakdanjem življenju (zVEM, Audibook, mCOBISS, Easypark ...). Spoznali so različne spletne trgovine in spletne slovarje.

»V lepih predvsem pa sodobno opremljenih prostorih OŠ Šentrupert smo se zbrali člani UTŽO iz Šentruperta, da bi se na 15-urnem tečaju naučili osnov s področja digitalnih veščin, ki jih potrebujemo v našem vsakdanjem življenju. Sproščeno in prehitro je minil čas našega druženja,« je po tečaju povedala udeleženka tečaja.

Tečaji so bili za občane brezplačni, saj so jih sofinancirale občine Mirna, Mokronog – Trebelno, Šentrupert in Trebnje.

Za več informacij smo vam na CIK Trebnje na voljo na 07 34 82 100 ali info@ciktrebnje.si.

Tanja Vrčkovnik Kravcar
foto: arhiv CIK Trebnje

Vsakdo izmed nas lahko nudi psihološko prvo pomoč

Duševne stiske in težave lahko v vsakem trenutku prizadenejo kogarkoli izmed nas. Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije se bo v življenju z duševnimi težavami srečal vsak četrty med nami, kar pomeni, da smo prav tako vsi lahko pomemben vir pomoči in podpore nekomu drugemu. Vsakdo izmed nas lahko pomembno pomaga in v nekaterih primerih tudi reši življenje.

Ob tem se lahko pojavijo pomisleki in vprašanja, kako naj osebi v stiski pristopimo in pomagamo. Pogosto se nam namreč zdi, da za nudenje pomoči nimamo dovolj znanja in kompetenc. A vsakdo lahko pridobi ustrezna znanja in nudi psihološko prvo pomoč nekomu, ki je v duševni stiski. **Vsak izmed nas lahko pomaga. V tvoji besedi je poMOČ!**

Psihološka prva pomoč je pomoč, ki jo nudimo osebi z duševno težavo ali stisko, dokler ni na voljo strokovna pomoč ali se stiska ne razreši. Znanja psihološke prve pomoči zajemajo tri ključne korake:

- **Prepoznavna** – kako pri osebi prepoznati znake in simptome duševne stiske ali bolezni;
- **Pristop** - kako pristopiti k osebi, ki je v duševni stiski, in z njo vzpostaviti pogovor;
- **Pomoč** - kako osebi nuditi ustrezno oporo in jo vzpodbujati k iskanju strokovne pomoči.

Bolj pomembno od uporabe »pravih besed« je, da pokažemo pristno zanimanje za osebo. Poskusimo ji nuditi podporo, jo razumeti in ji prisluhniti.

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje smo v sklopu Programa MIRA, Nacionalnega programa za duševno zdravje, pripravili program Psihološka prva pomoč. Program nudi napotke o tem, kako prepoznati osebo, ki je v duševni stiski, kako k njej pristopiti in ji pomagati.

Več informacij najdete v smernicah na spletni strani <https://www.zadusevnozdravje.si/> (zavihek pomagam drugemu).

Danijela Čutura Sluga,
NIJZ OE Novo mesto

Napovednik dogodkov v Občini Šentrupert

POMLAD – POLETJE 2023

IME DOGODKA	DATUM, URA	LOKACIJA	ORGANIZATOR
OBČINSKA ČISTILNA AKCIJA	SOBOTA, 25. MAREC 2023, MED 9.00 IN 12.00	PO OBČINI ŠENTRUPERT	OBČINA ŠENTRUPERT
EKIPNO TEKMOVANJE V SEKANJU PIRHOV	PONEDELJEK, 10. APRIL 2023, OB 14.00	DEŽELA KOZOLCEV, ŠENTRUPERT	ZAVOD DEŽELA KOZOLCEV
DAN ODPRTIH VRAT	TOREK, 18. APRIL 2023	VRTEC ČEBELICA ŠENTRUPERT	VRTEC ČEBELICA ŠENTRUPERT
SREČANJE S PISATELJICO JANJO VIDMAR IN PREDSTAVITEV NJENE ZADNJE TRILOGIJE KNJIG O POPOTOVANJIH PO CAMINU, ITALIJI IN KRETI	SREDA, 19. APRIL 2023, OB 19.00	VEČNAMENSKI PROSTOR OŠ DR. PAVLA LUNAČKA ŠENTRUPERT	KRAJEVNA KNJIŽNICA ŠENTRUPERT
KRESOVANJE	NEDELJA, 30. APRIL 2023	NEBESA NAD ŠENTRUPERTOM	ZMAJARSKO DRUŠTVO PRELET ŠENTRUPERT
PUŠELŠANK V DRAGI	SOBOTA, 20. MAJ 2023, OB 16.00	DRUŠTVENA HIŠA V DRAGI PRI ŠENTRUPERTU	ETNO DRUŽABNO DRUŠTVO DRAGA PRI ŠENTRUPERTU
KOŠARKARSKI TURNIR TROJK	SOBOTA, 27. MAJ 2023, OD 8.00 DALJE	ŠENTRUPERT	RD ŠENTRUPERT
PROSLAVA OB OBČINSKEM PRAZNIKU	PETEK, 2. JUNIJ 2023, OB 20.00	HIŠA VINA FRELIH	OBČINA ŠENTRUPERT
ZAKLJUČNA PRIREDITEV	SREDA, 7. JUNIJ 2023	VRTEC ČEBELICA ŠENTRUPERT	VRTEC ČEBELICA ŠENTRUPERT
ETNOLOŠKI VEČER: TESANJE	ČETRTEK, 8. JUNIJ 2023, OB 19.00	DEŽELA KOZOLCEV, ŠENTRUPERT	ZAVOD DEŽELA KOZOLCEV
POLETNA NOČ V DEŽELI KOZOLCEV: KONCERT OB 10. OBLETNICI MUZEJA	PETEK, 9. JUNIJ 2023, OB 20.00	DEŽELA KOZOLCEV, ŠENTRUPERT	ZAVOD DEŽELA KOZOLCEV
KOLESARSKI VZPON V NEBESA	NEDELJA, 18. JUNIJ 2023	ZBOR PRED DEŽELO KOZOLCEV	ZMAJARSKO DRUŠTVO PRELET ŠENTRUPERT
KONCERT BQL & NIKA ZORJAN	PETEK, 7. JULIJ 2023, OB 20.00	DEŽELA KOZOLCEV, ŠENTRUPERT	ZAVOD DEŽELA KOZOLCEV
GASILSKA VESELICA Z ANSAMBLOM BANOVC	PETEK, 14. JULIJ 2023	PRI GD ŠENTRUPERTU	PGD ŠENTRUPERT
GASILSKA VESELICA Z ANSAMBLOM ŠENTJANCI	SOBOTA, 19. AVGUST 2023	GD SVETI ROK	PGD SVETI ROK

Pridržujemo si pravico do spremembe programa.
Več na www.sentrupert.si.

Šentrupert

Glasilo Občine Šentrupert – Leto: XXV./I, pomlad 2023 – USTANOVITELJICA: Občina Šentrupert, zanj Tomaž Ramovš – UREDNIŠKI ODBOR: Petra Krnc Laznik, urednica, člani v mandatu 2018-2022: Janja Jerovšek, Mateja Leban, Mojca Ramovš, Jakob Trček, dr. Jože Uhan, Primož Primec – Avtor naslovne fotografije je Franc Pepelnak – GRAFIČNA PRIPRAVA in TISK: Piktogram d. o. o., Dobrova – Glasilo izhaja štirikrat letno - Naklada: 1100 izvodov – Glasilo je za občane Občine Šentrupert brezplačno.

Prispevke za poletno številko časopisa pošljite do četrтка, 1. junija 2023, na e-naslov glasilo@sentrupert.si. Priporočena dolžina je 1500 znakov s presledki vred. Fotografijo dodajte posebej, ne prilepljeno v word, ampak kot priponko vsaj velikosti 1024x***. Pripišite avtorja prispevka in fotografije. Uredništvo si pridržuje pravico od krajsanja in lektoriranja besedil. Anonimnih in ne več aktualnih prispevkov ne bomo objavili. V glasilu objavljeni prispevki izražajo stališče avtorja in ne uredništva.